

Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijat ry

VUOSIKERTOMUS 2023

VAIKUTTAMISTYÖTÄ VUODESTA 1937

Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijat ry (STST) on vuodesta 1937 vaikuttanut merkittävästi suomalaiseen tanssitaiteeseen sekä viimeisten parinkymmenen vuoden aikana sirkustaiteeseen. STST on tanssi- ja sirkustaiteen alalla suurin ammattiliitto ja taiteilijajärjestö.

STST on tehnyt edustamiaan taidemuotoja tunnetuksi, vaikuttanut alan työskentelyolosuhteisiin, toimintakulttuuriin ja rahoitukseen. STST toimii laaja-alaisesti ja kustannustehokkaasti edustamiensa taidealojen toimintaedellytysten parantamiseksi ja ammatti-identiteetin vahvistamiseksi mm. järjestämällä keskustelutilaisuuksia ja seminaareja sekä julkaisemalla podcastia ja Liitos-lehteä verkossa. STST:n vaikuttamistyö on pitkäjänteistä ja määrätietoista, mistä osoituksena mm. Tanssin taloa koskevien selvitysten teettäminen arkkitehdeillä jo 1990-luvulla.

STST on Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liiton, Temen, jäsenjärjestö. Teme on SAK:n jäsenjärjestö, joten molemmat järjestöt ovat myös STST:n yhteiskuntavaikuttamisen kanavia. STST jatkoi yhteistyötä Temen ja sen jäsenjärjestöjen kanssa kulttuuri- ja koulutuspoliittisissa sekä edunvalvontakysymyksissä. STST toimi kulttuuripoliittisissa edunvalvonta-asioissa yhteistyössä alan monien toimijoiden ja järjestöjen kanssa, kuten tiedotuskeskusten, toimikuntien ja työnantajajärjestöjen kanssa.

JÄSENISTÖ ON TOIMINNAN KESKIÖSSÄ

STST toimii jäseniä varten ja yhdessä jäsenten kanssa. Jäsenmäärä oli vuoden 2023 lopussa 1046.

Työikäisiä (A-, D-, Y- ja V-jäseniä) varsinaisia jäseniä on 949; opiskelijoita 57; eläkeläisiä 36.

Jäsenistä tanssinopettajia on 473; tanssitaiteilijoita 399; koreografeja 139; sirkustaiteilijoita 67 ja sirkusopettajia 27. Opetustyötä tekee lähes puolet jäsenistöstä. (Osalla on tuplanimike, joten yhteenlaskettu jäsenmäärä ylittyy. Esimerkiksi tanssija-koreografi nousee molempiin poimintoihin).

Kunniajäseniä ovat Maria Wolska, Marjo Kuusela-Kitti, Tiina Suhonen, Timo Sokura, Sari Lakso, Sami Hiltunen, Pirkko Ahjo, Hannele Niiranen ja Liisa Palin.

STST:n hallitus teetätti toimintansa suuntaamisen tueksi jäsenkyselyn tanssitaiteilijoille ja koreografeille, joka kartoitti heidän työaikansa sekä palkallisen ja palkattoman työn suhdetta ja määrää. Kyselyssä myös kartoitettiin jäsenten mielipidettä STST:n toiminnan painottamiseen. Kyselyyn saatiin 85 vastausta. Jäsenkyselystä nousi esiin erityisesti taloudelliset haasteet ja tulottoman työn (esim. apurahahakemusten tekeminen) suuri määrä. 29% kyselyyn vastanneista sai alle 5000 euroa palkkaa vuodessa tanssitaiteilijan tai koreografian työstä. Vaikka muutkin kuin taiteellisesta työstä saatavat tulot huomioitiin, jäivät vuosiansiot 28%:lla alle 10000 euron vuodessa. Kyselyssä nousikin esiin, että jäsenet toivovat kulttuuripoliittista lobbausta STST:n toimesta. Erityisesti Allianssi-mallin edistäminen nähtiin tärkeänä.

STST:ssa toimivat työryhmät olivat Liitos-työryhmä, kulttuuripoliittinen työryhmä, tanssikapteenityöryhmä, työhyvinvointityöryhmä, sirkustyöryhmä, yhdenvertaisuustyöryhmä sekä tanssinopettajien työaika- ja työehtosopimustyöryhmä. Työryhmät kokoontuivat vuoden aikana yhteensä 11 kertaa.

Teme huomioi jäsenistöä lähettämällä 50-vuotismerkkipäivinä eettisen onnittelukortin, jossa lahjoitetaan 10 aapista Suomen Pakolaisavun kautta kehitysmaiden lapsille.

KULTTUURIPOLITIIKKA

STST vaikuttaa taide- ja kulttuuripolitiikkaan sekä sen rahoitukseen. STST:lle taide ja kulttuuri ovat perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia.

Taide- ja kulttuuripoliittista vaikuttamista STST hoitaa yhdessä Temen sekä muiden yhteistyöorganisaatioiden kanssa. Yhteistyö on tiivistä Temen ja sen jäsenjärjestöjen lisäksi mm. uuden Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskuksen kanssa.

Kulttuuripoliittisen keskustelun edistäminen

STST:n puheenjohtaja ja hallituksen jäsenet osallistuivat yhteistyöjärjestöjen jäsenkokouksiin ja muihin tilaisuuksiin, joissa STST on yhteisöjäsenenä. Puheenjohtaja osallistui Taiken järjestämään paneelikeskusteluun Taiteen ja kulttuurin barometrin tuloksista Kuopiossa kesäkuussa.

Puheenjohtaja teki oppilaitosvierailut Tampereen Konservatorioon ja Teatterikorkeakouluun kahdelle vuosikurssille. Oppilaitosvierailuilla käsitellään opiskelijoiden ammatti-identiteettiä sekä käsityksiä tulevasta työelämästä ammattilaisena. STST:n hallituksen ja sirkustyöryhmän jäsen Petri Saunio edusti järjestöä kesäkuussa Kuopiossa Suomen nuorisosirkusliiton Nurtsi - festivaaleilla.

Kulttuurialan edun puolustaminen

STST osallistui teattereiden ulosmarssiin Kiertoliike-tapahtuman yhteydessä Jyväskylässä 5.10.2023. Ulosmarssi vastusti Petteri Orpon hallituksen sanelupolitiikkaa ja leikkauksia, jotka osuvat merkittävästi myös taide- ja kulttuurialalla työskenteleviin.

STST osallistui kaikille avoimiin Kultra ry:n ja Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskuksen strategian valmisteluun sekä vastasi Suomen hallituksen kulttuuripoliittisen selonteon valmisteluun liittyvään kyselyyn.

STST:ssa toimii oma Kulttuuripoliittinen työryhmä, joka aloitti toimintansa vuoden 2022 alussa. Kulttuuripoliittinen työryhmä laati vuoden 2023 eduskuntavaalien alla mielipidekirjoituksen "Vapaan kentän taiteilijat tarvitsevat lisää työpaikkoja", joka julkaistiin Helsingin Sanomissa maaliskuussa. Työryhmä lähetti kirjoituksen myös joukolle kansanedustajia.

Keskustelun edistäminen ja kentän yhteisöllisyys

Monet STST:n jäsenet työskentelevät vapaina taiteilijoina, jolloin työskentely on usein yhteisötöntä ja yksinäistä. STST pyrki luomaan yhteen tulemisen ja keskustelun sekä verkostoitumisen tiloja jäsentensä työn, ammatti-identiteetin ja työhyvinvoinnin lisäämiseksi.

STST järjesti jatkoa Taiken järjestämälle Tanssin tulevaisuus -päivälle kutsumalla jäseniä keskustelemaan STST:n roolista tanssin kentän tulevaisuudessa. Osallistujia oli ympäri Suomen, ja jäsenet kokivat tärkeäksi ammatillisen todellisuuden jakamisen ja yhteen tulemisen. Keskustelua palkattiin fasilitoimaan tanssitaiteilijat Elsa Heikkilä ja Anni Rissanen.

STST oli mukana yhdessä Cirkon ja Hiljaisuus ry:n kanssa järjestämässä kaksi vertaistukitapaamista sirkustaiteilijoille syyskaudella, joissa STST maksoi järjestäjien palkkiot. Tapaamiset fasilitoivat sirkustaiteilija Milla Jarko ja Miradonna Sirkka.

Terveemmän työskentelykulttuurin puolesta

STST järjesti yhdessä Sirkuksen ja tanssin Tiedotuskeskuksen kanssa kaksi webinaaria seksuaalisesta häirinnästä ja turvallisesta työilmapiiristä touko- ja elokuussa yhdessä Loisto-setlementin kanssa. Tilaisuuksissa käsiteltiin turvallista tilaa sekä keskusteltiin rahoittajien vastuusta ja toimintamalleista epäasiallisen käytöksen suhteen. Toisessa tilaisuudessa osallistujien kysymyksiin vastasi myös Taiken taiteen tukemisen päällikkö Henri Terho. Puheenjohtaja esitteli tilaisuudessa myös STST:n eettisen ohjeen.

STST käännähti loppuvuonna järjestön oman Eettisen toimintaohjeen toimintasopimus - liitteen englanniksi kansainvälistä käyttöä ja kansainvälisiä työryhmiä varten. Käännös tehtiin jäsenistön tarpeeseen vastaten. Toimintasopimus on tehty auttamaan apurahalla työskenteleviä työryhmiä sopimaan työkäytännöistä ja -vastuista ja sitä kautta edistämään tervettä ja johdonmukaista kulttuuria prekaarilla työkentällä, työsuhteisen työn ulkopuolella.

Kirsi Törmin verkkokurssi ”Sopeutuvuuden monet kasvot – sitkeyden ja sopeutuvuuden terveet rajat” oli jatkoa STST:n hankkeelle epäterveen työskentelykulttuurin ennaltaehkäisystä ja käsittelystä esittävän taiteen parissa. Törmi on tanssitaiteen tohtori, hahmoterapeutti ja työnohjaaja, joka myös veti hankkeen pohjana olleet seminaarit ”Kohti terveempää työskentely- ja vuorovaikutuskulttuuria taidealoilla” vuosina 2020 – 2021. Verkkokurssi linkittyy luentosarjaan ja syventää sekä kertaa luentosarjan teemoja. Verkkokurssin tilaajia olivat STST ja Teme.

Palkinnot

STST jakaa vuosittain Tanssin ja Sirkuksen mainetekopalkinnot. Palkinnoilla STST haluaa kiittää ja nostaa esiin tanssin ja sirkuksen ammattilaisia. Palkinnot ovat rahapalkintoja, joiden suuruuden ja saajan päättää STST:n hallitus ehdotettujen joukosta. Ehdotuksia palkinnon saajiksi voi tehdä kuka vain. Palkintohistoria on STST:n nettisivuilla: <https://www.teme.fi/fi/stst/maineteko/>. Vuonna 2023 hallitus päätti jakaa Mainetekojen lisäksi myös erillisen tunnustuksen elämäntyöstä.

Sirkuksen mainetekopalkinto 2023: Milla Jarko ja Tiikeri - projekti

Tanssin mainetekopalkinto 2023: Tanja Illukka

Tunnustus elämäntyöstä: Katariina Vähäkallio

Maineteko-palkinnot luovutettiin saajille Teatterijärjestöjen keskusliiton järjestämässä Thalia-gaalassa maaliskuussa.

STST teki oman ehdotuksensa Pro Finlandia - mitalin saajasta.

Kansainvälinen toiminta

STST on myös kansainvälinen toimija ja esiintyvien taiteilijoiden kansainvälisten organisaatioiden FIA:n (Fédération Internationale des Acteurs) ja Pohjoismaisen näyttelijäneuvoston (Nordiska Skådespelarråd/ NSR) jäsen.

STST:n hallituksen jäsen Antti Nieminen edusti järjestöä NRS:n kokouksissa syksyllä Tukholmassa ja keväällä Kööpenhaminassa.

JULKAISUTOIMINTA

Keskeinen kanava taide- ja taiteilijapoliittiselle keskustelulle ja kannanotoille on Liitos-lehti, joka siirtyi kustannussyistä verkkolehdeksi keväällä 2022. Vuonna 2023 Liitoksen verkkojulkaisu käsitti 15 erilaista sisältöä. Uutena sisältömuotona aloitti Sanni Kriikun toimittama, tanssin kentässä ajankohtaisia kysymyksiä käsittelevä podcast "Tällä alalla".

Liitoksen tekstisisällöt vuonna 2023 käsittelivät mm. johtamista ja johtajuutta, eduskuntavaaleja, feminististä ajattelua sirkuskentässä, taiteen yhteiskunnallista arvoa sekä opettajan pedagogista roolia.

Vuonna 2023 Liitoksen suosituimpia sisältöjä luettiin n. 3500 kertaa. Lukijoissa näkyy piikki, kun uusi juttu julkaistaan, mutta myös useita kuukausia aiemmin julkaistut jutut nousevat säännöllisesti luetuimpien sisältöjen joukkoon. Keskenään hyvinkin erilaiset sisällöt kiinnostavat Liitoksen lukijoita. Mainitun ajanjakson luetuimpiin artikkeleihin kuuluvat mm. sirkustaiteilija Jenny Mansikkasalon *Tarvitsemme feminististä ajattelua sirkuskentälle*, tanssitaiteilija Johanna Karlbergin *Kipu ja tunteet: vammoista ja kiputiloista tanssijantyössä* sekä Saara-Elina Partasen tanssipedagogiikkaa ja tanssinopettajien roolia kaupallisessa tanssikouluympäristössä käsittelevä *Kisamaailman glitterisumussa?*

Lisäksi Liitos järjesti joulukuussa 2023 kaikille kiinnostuneille avoimen lukupiirin jonka vetäjäksi valittiin tanssitaiteilija Linda Holma. Lukupiirin rekrytoinnissa kiinnitettiin erityistä huomiota hakuprosessin vaatimustason ja lukupiiristä maksettavan korvauksen oikeasuhteisuuteen.

Liitoksen lukupiiri kokoontui ensimmäisen kerran perjantaina 8.12.2023 Lukupiirissä käsitellyn tekstin pohjalta käydyn keskustelun teemoiksi nousivat kulttuuripolitiikka, rahoituksen pienenemisen ja kilpailun kovenemisen vaikutukset, rahoittajien valta ja vastuu, taidetyö ja taide työnä sekä taiteilijan velvollisuus selittää taidettaan.

Lukupiiristä saatu palaute oli kiittävää. Osallistujat kokivat, että lukupiiri oli hyvä avaus ja tärkeä alusta yhteen tulemiselle pirstaloituneella freelance -kentällä. Osallistujat kokivat, että tämänkaltaista kollegiaalista keskustelua on liian vähän, ja että sellaiselle olisi tarvetta enemmänkin.

Liitoksen vastaavana toimittajana jatkoi Anna Koskela. Liitoksen vastaavalle toimittajalle maksetaan kuukausittain palkkaa toimitustyöstä. Vastaavan toimittajan esihenkilönä toimii STST:n puheenjohtaja ja toimitustyön sisällöllistä suunnittelua tukeva STST:n hallituksesta koostuva Liitos - työryhmä.

VIESTINTÄ

Jäsenistölle viestittiin Temen viikottaisen jäsenkirjeen muodossa sekä kohdennetuin sähköpostiviestein, jossa oli kutsuja omiin jäsentapaamisiin ja sidosryhmien järjestämiin tilaisuuksiin ja koulutuksiin.

STST:llä on myös Facebook-sivu ja Instagram-tili nimellä *stst_hallitus*, jossa tiedotetaan STST:n toiminnasta ja yhdistyksen tuottamista sisällöistä, otetaan kantaa ja jaetaan ajankohtaisia sidosryhmien sisältöjä.

HALLITUS, HALLINTO, VUOSIKOKOUS JA YHTEISTYÖTAHOT

Sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 23.4.2023.

Puheenjohtajana kaksivuotiskaudella jatkaa Sanni Kriikku. Varapuheenjohtajaksi valittiin Elsa Heikkilä.

Hallitus 1.1. - 23.4.2023:

Petri Saunio, Anni Rissanen, Elsa Heikkilä, Eerika Arposalo, Antti Nieminen, Elina Häyrynen, Henna Kaikula ja Sakari Männistö; varajäseniä Hannaleena Markkanen ja Saara-Elina Partanen.

Hallitus 23.4.2023 - 31.12.2023:

Anni Rissanen, Elsa Heikkilä, Eerika Arposalo, Antti Nieminen, Milla Jarko, Pie Kär, Suvi Kemppainen ja Mathilda Kauppila; varajäseniä Sakari Männistö ja Ulla Hyväluoma

Temen hallituksen jäseniä olivat alkuvuodesta Veera Lamberg ja Sanni Kriikku sekä Temen varapuheenjohtaja Antti Nieminen ja 23.4. alkaen jatkoivat Sanni Kriikku ja varapuheenjohtajana Antti Nieminen.

STST muisti pienin lahjoin pitkään hallituksessa olleita ja pois jääneitä Hannaleena Markkasta, Petri Sauniota sekä Veera Lambergia.

Vuonna 2023 Temessä käynnistyi organisaatiouudistuksen valmistelu. Uudistus mahdollistaa jäsenjärjestöjen yhdistysmuodon purkautumisen ja niiden sulautumisen Temeen. STST:n hallitus keskusteli asiasta syksyn aikana ja uudistuksesta käydään keskustelua jäsenistön kanssa tulevaisuudessa.

Toimisto

STST:n toimisto on Temen toimisto ja sijaitsi Helsingissä osoitteessa Pieni Roobertinkatu 2. STST:n hallituksen tukihenkilönä toimii tiedottaja Anne Saveljeff. STST:n palveluksessa olivat Temen toiminnanjohtaja Karoliina Huovila, työehtoasiantuntijat Ava Lainema ja Jussi Kiiski sekä jäsensihteeri Tanja Tiukkanen ja talouspäällikkö Sanna Wälläri.

Yhteistyöorganisaatiot

- Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto. Temen hallituksessa STST:stä Veera Lamberg, Sanni Kriikku ja Antti Nieminen
- Temen jäsenjärjestöt STOD, SVÄV, LP, TAM ja ELMA
- Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskus, hallituksessa Petri Saunio, Sanni Kriikku ja Sakari Männistö.
- Forum Artis ry
- Suomen teatterijärjestöjen keskusliitto, hallituksen varajäsenenä Antti Nieminen
- Kopiosto

- Itä-Suomen tanssin aluekeskus
- Pirkanmaan tanssin keskus
- FIA (Fédération Internationale des Acteurs)
- NSR (Nordiska Skådespelarråd)
- Villa Karo ry
- Yhteisö tanssii ry
- Teatterimuseo

EDUNVALVONTA, TYÖEHTOSOPIMUKSET, LUOTTAMUSHENKILÖT JA TEKIJÄNOIKEUDET

Jäsenet työskentelevät monialaisesti esittävän taiteen parissa vapaissa ryhmissä, tanssi- ja sirkuskouluissa, apurahatuotannoissa, teattereissa, tapahtumissa, tilaisuuksissa, tv-ohjelmissa, mainoksissa ja soveltavan taiteen parissa. Jäsenten monimuotoiset työmuodot ovat haastavia sosiaaliturvan ja lainsäädännön osalta. He työskentelevät vaihtelevasti työsuhteissa, apurahalla ja ostopalveluna sekä lisäksi muiden alojen töissä ansaitakseen elantonsa.

Teatterin tiedotuskeskuksen (Tinfo) Teatteritilastot tilastoi kiinnitettyjen kuukausipalkkaisten työntekijöiden säännöllisen työn keskiansiot. Mediaanipalkat vuonna 2023:

- tanssija 2781,-
- sirkustaiteilija 3282,-
- tanssija-koreografi 3362,-
- näyttelijä 3440,-

Työehtosopimukset

Temen työehtosopimuksista STST:n jäseniä koskevat eniten Teatterialan työehtosopimus ja Tanssinopettajien työehtosopimus, jotka ovat yleissitovia. Myös Tikkurilan teatterin työehtosopimus koskee jäseniä. STST on mukana Temen TES-työryhmissä asiantuntijana.

Tikkurilan teatterin työehtosopimus noudatti Teatterialan työehtosopimuksen tasoa.

STST:llä on palkkasuosituksia kaupallisen alan tanssijoille, soveltavan tanssin ja sirkuksen pariin (TSEY) sekä sirkusopettajille.

Tekijänoikeudet

Tekijänoikeuksien yhteisvalvonta toteutetaan Temen kanssa Kopiostossa joko valtakirjojen tai lakiin perustuvien sopimuslisenssien perusteella. Kopioston sopimuksia ovat mm. opetustallennusta koskeva sopimus ja sopimus tallenteiden kirjastokäytöstä sekä edelleen lähettämiseen liittyvät sopimukset. Kopioston kautta tilitetään myös hyvitysmaksun tuotto. Osa hyvitysmaksun tuotosta ohjataan tekijöiden yhteiseen käyttöön AVEK:n kautta tuotanto- ja koulutustukena.

STST on Kopioston ja Tekijänoikeusfoorumin jäsen.

Luottamushenkilöt

STST pyrkii saamaan luottamushenkilöitä tanssikouluihin, tanssiryhmiin ja -teattereihin. Temen luottamushenkilöistä on listata Temen sivuilla: teme.fi

Teme lähettää luottamushenkilöuutisia 4 kertaa vuodessa ja järjestää luottamushenkilökoulutuksia kahdesti vuodessa. Teme tarjoaa luottamushenkilöille koulutuksen, mikäli työnantaja ei sitä maksa.

TALOUS

STST:n talous muodostuu jäsenmaksutuloista ja valtionavustuksesta. STST:n taloutta johtaa hallitus ja taloushallinnosta vastaa Temen toimisto.

STST:n jäsenet ovat myös Temen jäseniä. Jäsenet maksavat palkasta 1,6 % jäsenmaksua ja siitä 0,1 % vastaava osuus tilitetään STST:n käyttöön. Teme vastaa jäsenten työttömyyskassamaksuista.

Tarkemmat taloustiedot käyvät ilmi tilinpäätöksestä, jossa on myös talouden toimintakertomus. Taloutta hoiti Temen talouspäällikkö Sanna Wälläri. Tilintarkastajana toimi KHT Lotta Kauppila.

Helsingissä maaliskuussa 2024
Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijat ry:n hallitus